

KOMISIJA ZA RAČUNOVODSTVO I REVIZIJU BOSNE I HERCEGOVINE

Na temelju članka 3. Zakona o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 42/04), Statuta Komisije za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovine (usuglašeni prečišćeni tekst od 10. ožujka 2006. godine), Komisija za računovodstvo i reviziju BiH (dalje: Komisija), na sjednici održanoj 10.2.2020. godine, donosi

ODLUKU

o kriterijima i procedurama polaganja ispita za stjecanje zvanja u računovodstvenoj profesiji u Bosni i Hercegovini

I. Opće odredbe

Članak 1.

- (1) Ovom odlukom utvrđuju se: standardni datumi, vrijeme, formati, pravila i procedure ispitivanja te kvalificiranje i imenovanje ispitivača, a vezano za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvenoj profesiji u BiH.

II. Standardni datumi, vrijeme (termin) ispita, standardni formati i pravila

Članak 2.

- (1) Ispiti za svaki predmet u okviru testiranja-ispita za profesionalne računovođe i revizore u BiH moraju ispunjavati slijedeće kriterije i standarde.
 - a) Ispiti će se održavati u tjednu koji počinje drugim ponedjeljkom u mjesecu svibnju i studenom svake godine.
 - b) Precizan raspored održavanja ispita za svaku godinu objavljuvat će Komisija i Savez računovođa i revizora RS i Savez računovođa, revizora i finansijskih djelatnika FBiH (entitetski Savezi) na svojim web stranicama najkasnije do kraja veljače svake godine.
 - c) Ispiti će počinjati i završavati u isto vrijeme i na isti dan u cijeloj BiH.
 - d) Ispiti će trajati 120 minuta za prvu razinu certifikacije (zvanje CRT) i 180 minuta za drugu i treću razinu certifikacije (zvanje CR i OR).
 - e) Od kandidata se zahtijeva da se pojave 30 minuta (ali ne više od 60 minuta) ranije, kako bi ih se mogla izvršiti registracija i odrediti raspored sjedenja.
 - f) Nije dozvoljeno da kandidati zadrže ispitna pitanja nakon što završe sa pisanjem ispita.
 - g) Kandidatima nije dozvoljeno unošenje bilo kakvog papira za bilješke na ispit, ili da nakon ispita zadrže bili kakav papir sa bilješkama koji im je dat tijekom ispita, čak i ako dati papir nije korišten ili je samo djelomično iskorišten.
 - h) Mobilni telefoni i laptop računari na listi su zabranjene opreme na ispitu.
 - i) Ni jednom kandidatu ne smije se dozvoliti napuštanje ispita prije nego što prođe 60 minuta od početka ispita. Svaki kandidat koji zahtijeva da izađe ranije, automatski dobiva neprolaznu ocjenu.

- j) Kandidatima neće biti dozvoljeno da međusobno razgovaraju u ispitnim dvoranama. Bilo koji pokušaj od strane kandidata da prepisuju dovest će do udaljavanja s ispita i ne polaganjem ispita.
- k) Prije, tijekom i nakon ispitivanja nije dopušteno ponašanje koje će ometati ostale kandidate. Ispitni tim će izvijestiti Komisiju i entitetske Saveze o neprikladnom ponašanju.
- l) Kandidatima će se dozvoliti da na ispit donesu i koriste bezvučne i bežične kalkulatore. Kalkulatori s alfa-numeričkom tastaturom i grafičkim prikazima su međutim zabranjeni.
- m) Detaljna lista ostalih ispitnih pravila bit će dostupna kandidatima na web stranicama Komisije i entitetskih Saveza, ali i izvješena u ispitnim dvoranama.
- n) Entitetski Savezi će, nakon što prođe 30 dana od završetka tjedna u kojoj je održan ispit, postaviti ispitna pitanja na internet ili ih na drugi način učiniti dostupnima kandidatima i institucijama za obuku.

III. Registracija i procedure ispitivanja

Članak 3.

Registracija kod entitetskih Saveza, naknade za polaganje ispita

- (1) Osobe koje žele polagati ispite moraju se registrirati kao kandidati kod entitetskog Saveza do 30.3. za ispitni rok u mjesecu svibnju, odnosno do 30.9. za ispitni rok u studenom.
- (2) Način registracije i potrebna dokumentacija dostupna je na web stranicama entitetskih Saveza.
- (3) Visinu naknade za polaganje ispita određuje Komisija.
- (4) Naknada za ispit ne može se vratiti ili prenijeti.
- (5) Ispiti će se održavati prvenstveno u odobrenim ispitnim centrima u: Sarajevu, Mostaru i Banja Luci, a po potrebi i u drugim ispitnim centrima. Entitetski Savezi će detalje vezane za ispitne centre, zajedno s uputama, smjernicama i ostalim relevantnim informacijama za kandidate učiniti dostupnima putem svojih web stranica.

Članak 4.

Procedure ispitivanja

- (1) Kandidat može polagati maksimalno 4 ispita na jednom ispitnom roku.
- (2) Broj izlazaka na ispit/ ponovnog polaganja ispita nije ograničen, kao ni ukupno vrijeme koje je nekom kandidatu potrebno da položi sve ispite.
- (3) Ispitna pitanja sastavlja tim ispitivača koji je organiziran tako da svaki ispit (pitanja za ispite sa odgovorima) provjeravaju najmanje dva različita člana tima. Svaki tim je odgovoran za sastavljanje ispitnih pitanja i pisanje predloženih rješenja. Ispitnim timovima rukovode glavni ispitivači.

- (4) Ispitivači su dužni Komisiji prijaviti svaki pokušaj od strane kandidata da sa njima razgovara o budućim ispitnim pitanjima.
- (5) Radovi se ocjenjuju pod strogim nadzorom tima ispitivača, a ocijenjeni radovi se biraju metodom slučajnog uzorka te provjeravaju od strane glavnog ispitivača.
- (6) Prilikom ocjenjivanja rada/ispita, ne smije se imati bilo kakva mogućnost da se utvrdi tko je kandidat čiji se rad ocjenjuje, niti će znati je li je to prvi put da dotični kandidat polaže taj ispit, koje je druge ispите kandidat polagao na ovom roku, ili bilo kakve druge detalje u smislu prošlih kontakata kandidata s entitetskim Savezom.
- (7) Ocjena kandidata na bilo kojem ispitu mora biti u potpunosti nezavisna od njegovih prijašnjih ispita, kao i od rada-uspjeha ostalih kandidata.
- (8) Nijedan od entitetskih Saveza neće tražiti, niti očekivati da određeni postotak kandidata koji polažu ispit budu uspješni na svakom ispitnom roku.
- (9) Svi ispiti će biti pisani i provodit će se na srpskom jeziku od strane Saveza računovođa i revizora RS i bosanskom/hrvatskom jeziku od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika FBiH.
- (10) Prolazna ocjena na svakom ispitu zahtijeva 50% pozitivnih rješenja.
- (11) Rezultati testiranja bit će dostupni kandidatima po isteku 30 dana od završetka tjedna u kojoj je održan ispit.
- (12) Prilikom objave rezultata testiranja koriste se pojmovi „položio“ odnosno „nije položio“ ispit ne navodeći broj ostvarenih bodova. Također se ne objavljuju imena i prezimena kandidata nego npr. šifra kandidata ili se koristi drugi odgovarajući sustav s ciljem zaštite osobnih podataka.
- (13) Pod uvjetom da plati naknadu, čiji će iznos biti utvrđen i s vremena na vrijeme preispitivan od strane entitetskih Saveza, bilo koji kandidat može tražiti ponovnu ocjenu svog rada. U tom slučaju kandidat će, u roku od 30 dana od datuma podnošenja zahtjeva, dobiti pisani izvještaj o svom radu (ispitni odgovorima).
- (14) Identitet kandidata ni u kom slučaju ne smije biti otkriven ispitivaču.
- (15) Ranije navedenom naknadom se pokrivaju stvarni troškovi pripremanja izvještaja za kandidate.
- (16) U slučaju da se utvrdi da je došlo do greške ili propusta, ispitivač će pripremiti izvještaj i predložiti Komisiji da se bodovi (ocjene) koji su dati kandidatu ili grupi kandidata poprave.
- (17) U takvom slučaju, iznos naknade koji je platio za uslugu provjere svog rada će biti mu vraćen (refundiran).
- (18) Ispitni timovi su odgovorni da ispiti na svim razinama zadovoljavaju ciljeve Komisije kad je u pitanju početni profesionalni razvoj, da predstavljaju poštene provjere znanja i vještina, da budu dobro izbalansirani i tehnički ispravni i točni.
- (19) Ispitni timovi će prekontrolirati razvijanje i provjere znanja i vještina iz svakog obveznog predmeta u okviru nastavnog plana i programa i to za svaki ispitni rok.
- (20) Ispitivačima ili ispitnim timovima nije dozvoljeno da bez suglasnosti Komisije prepravljaju upute za bilo koji pojedinačni ispit ili za sve ispите.
- (21) Svaka izmjena strukture ispita i/ili nastavnog plana i programa, i/ili formata ispitnog testa (ispita) mora biti odobrena od strane Komisije.

(22) Informacije o nastavnom planu i programu, ispitima, formatu ispita i povezanim pravilima i propisima će biti stavljene na raspolaganje potencijalnim i postojećim kandidatima.

IV. Kvalifikacije i imenovanje ispitivača

Članak 5.

- (1) Svi ispitivači moraju imati univerzitetsku diplomu iz: računovodstva, revizije, poslovnih financija ili poduzetništva priznatu u BiH.
- (2) Svaki ispitivač mora imati najmanje dvije godine iskustva u smislu rada u obrazovanju, kao što je držanje nastave ili obuka.
- (3) Svaki ispitivač mora imati i stručna znanja iz predmetnih oblasti.
- (4) Komisija imenuje panel ispitivača i glavne ispitivače (po jednog za svaki entitetski Savez). Glavni ispitivači rukovode timovima ispitivača i ostalim angažiranim osobama vezano za provedbu ispita.
- (5) Nijedan ispitivač ne smije biti kandidat koji će polagati ispite ili biti povezan sa bilo kojim kandidatom ili kandidatima koji će izaći na ispit. Termin „povezana osoba“ definiran je IFAC-ovim pravilima (npr. u Međunarodnom kodeksu etike za profesionalne računovođe i Međunarodnim standardima revizije).

V. Tehnički dizajn ispita

Članak 6.

- (1) Ispiti, trebaju biti superiorni u pogledu tehničkog dizajna. Pitanja moraju biti originalna, dobro napisana i ne smiju biti dvosmislena.
- (2) Ispiti trebaju biti usklađeni s nastavnim planom i programom i sadržavati jasnu implikaciju razine razumijevanja i sposobnosti koji se od kandidata očekuju vezano za teme čije se poznavanje provjerava.
- (3) Iz sigurnosnih razloga, ispitna pitanja vezana za praktične (računske) aspekte predmeta koji polažu moraju zahtijevati od kandidata da demonstriraju kako se tehnika primjenjuje, a ne da navedu karakteristike tehnike.
- (4) Kod predmeta ili tema koje zahtijevaju opise (deskriptivni su), kao što je revizija ili informacijski sustavi, ispitivač može da se odluči za studije slučaja (case study), ili scenarije i da postavi pitanja zasnovana na njima.
- (5) Ispitivač može također postaviti pitanja kandidatima da objasne kako bi oni nešto uradili, ili da navedu primjere stavki. Sve to pruža veći dokaz o znanju kandidata nego pitanja koja zahtijevaju puko ponavljanje naučenih činjenica iz udžbenika.

VI. Prijelazne i završne odredbe

Članak 7.

- (1) Ova odluka stupa na snagu i primjenjuje se od 11.2.2020., a ista će se objaviti u Službenom glasniku BiH i web stranici Komisije.
- (2) Stupanjem na snagu ove odluke prestaje važiti Odluka o jedinstvenom programu za testiranje - ispite novih računovođa broj 2-5/06 („Službeni glasnik BiH”, br 81/06).

U Mostaru, 10.2.2020.

Broj:3-3/20

Predsjedavajući Komisije

Augustin Mišić, dipl.oec.